

C/2024/491

23.1.2024

P9_TA(2023)0248

Sytuacja w Nikaragui

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 15 czerwca 2023 r. w sprawie sytuacji w Nikaragui (2023/2743(RSP))

(C/2024/491)

Parlament Europejski,

- uwzględniając swoje poprzednie rezolucje w sprawie Nikaragui, w szczególności rezolucję z 16 grudnia 2021 r. w sprawie sytuacji w Nikaragui ⁽¹⁾, rezolucję z 9 czerwca 2022 r. w sprawie instrumentalizacji wymiaru sprawiedliwości jako narzędzia represji w Nikaragui ⁽²⁾ oraz rezolucję z 22 września 2022 r. w sprawie Nikaragui, zwłaszcza aresztowania biskupa Rolanda Álvareza ⁽³⁾,
- uwzględniając oświadczenia wiceprzewodniczącego Komisji/wysokiego przedstawiciela Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa oraz jego rzecznika w sprawie Nikaragui, w szczególności oświadczenia z 4 sierpnia 2022 r. w sprawie zamknięcia stacji radiowych i rozwiązania organizacji społeczeństwa obywatelskiego w Nikaragui, z 10 lutego 2023 r. w sprawie uwolnienia więźniów politycznych, z 16 lutego 2023 r. w sprawie odbierania obywatelstwa przeciwnikom politycznym i z 18 kwietnia 2023 r. w sprawie piątej rocznicy ogólnokrajowych protestów,
- uwzględniając Umowę ustanawiającą stowarzyszenie między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Ameryką Środkową, z drugiej strony ⁽⁴⁾,
- uwzględniając rozporządzenia i decyzje Rady w sprawie środków ograniczających stosowanych w sytuacji poważnych pogwałceń i naruszeń praw człowieka w Nikaragui oraz decyzję Rady z 13 października 2022 r. przedłużającą obowiązywanie tych sankcji do 15 października 2023 r. ⁽⁵⁾,
- uwzględniając sprawozdanie grupy ekspertów ONZ ds. praw człowieka w Nikaragui (GHREN) z 2 marca 2023 r.,
- uwzględniając oświadczenia rzecznika Wysokiego Komisarza ONZ ds. Praw Człowieka z 9 maja 2022 r. i 2 czerwca 2023 r.,
- uwzględniając orzeczenie Pierwszej Izby Karnej Sądu Apelacyjnego w Managui z 8 lutego 2023 r. w sprawie wydalenia 222 zdrajców ojczyzny oraz oświadczenie prezesa Sądu Apelacyjnego w Managui z 15 lutego 2023 r. w sprawie oskarżenia 94 zdrajców ojczyzny,
- uwzględniając oświadczenia Międzyamerykańskiej Komisji Praw Człowieka, w szczególności oświadczenie z 13 lutego 2023 r., w którym z zadowoleniem przyjęto uwolnienie więźniów politycznych w Nikaragui, lecz skrytykowano arbitralne pozbawianie ich obywatelstwa, oświadczenie z 17 lutego 2023 r., w którym potępiono eskalację naruszeń praw człowieka w Nikaragui, i oświadczenie z 18 kwietnia 2023 r. wydane pięć lat po tym, jak rozpoczął się kryzys praw człowieka w Nikaragui,
- uwzględniając sprawozdania specjalnego mechanizmu monitorowania ds. Nikaragui,
- uwzględniając Międzynarodowy pakt praw obywatelskich i politycznych z 1966 r., Wzorcowe reguły minimalne Narodów Zjednoczonych dotyczące postępowania z więźniami z 2015 r. (reguły Nelsona Mandeli), Reguły NZ dotyczące postępowania z kobietami skazanymi na karę pozbawienia wolności i środków nieizolacyjnych dla przestępców płci żeńskiej z 2010 r. (reguły z Bangkoku) oraz konwencję wiedeńską z 1969 r.,
- uwzględniając Konwencję ONZ z 1984 r. w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, nieludzkiego lub poniżającego traktowania albo karania,

⁽¹⁾ Dz.U. C 251 z 30.6.2022, s. 134.
⁽²⁾ Dz.U. C 493 z 27.12.2022, s. 100.
⁽³⁾ Dz.U. C 125 z 5.4.2023, s. 76.
⁽⁴⁾ Dz.U. L 346 z 15.12.2012, s. 3.
⁽⁵⁾ Dz.U. L 268 z 14.10.2022, s. 22.

- uwzględniając Powszechną deklarację praw człowieka z 1948 r. i Amerykańską konwencję praw człowieka z 1969 r. (pakt z San José),
- uwzględniając art. 132 ust. 2 i 4 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że od 2018 r. reżim nikaraguański systematycznie, wielokrotnie i bezprawnie wtrąca do więzienia, nęka i zastrasza potencjalnych kandydatów na prezydenta, przywódców opozycji i przywódców religijnych, a także przywódców ruchów studenckich i wiejskich, ludność rdzenną, osoby LGBTI, dziennikarzy, obrońców praw człowieka, członków organizacji społeczeństwa obywatelskiego, przedstawicieli biznesu i wszystkie inne osoby wyrażające jawnie krytykę w tym kraju; mając na uwadze, że sytuacja w Nikaragui nieustannie się pogarsza;
- B. mając na uwadze, że pogwałcenia i naruszenia praw człowieka popełniane od kwietnia 2018 r. nie stanowią odosobnionego zjawiska, lecz są wynikiem dynamicznego procesu likwidacji podziału władzy i gwarancji demokratycznych oraz pełnego skupienia władzy w rękach prezydenta i wiceprezydent Republiki Nikaragui;
- C. mając na uwadze, że 9 lutego 2023 r. reżim Ortegi i Murillo wydalili do Stanów Zjednoczonych 222 arbitralnie przetrzymywanych więźniów politycznych, w tym polityków, potencjalnych kandydatów w wyborach prezydenckich w 2021 r., dziennikarzy, obrońców praw człowieka i demonstrantów, którzy uczestniczyli w protestach w 2018 r.; mając na uwadze, że wszystkich uznano za „zdrajców ojczyzny” i pozbawiono obywatelstwa;
- D. mając na uwadze, że biskup Rolando Álvarez odmówił opuszczenia Nikaragui i w odwecie 10 lutego 2023 r. skazano go na 26 lat więzienia oraz pozbawienie obywatelstwa i praw politycznych pod zarzutem „zdrady”, „naruszenia integralności państwowej” i „rozpowszechniania fałszywych informacji”; mając na uwadze, że Rolando Álvarez przebywa obecnie w więzieniu La Modelo i że od 25 marca 2023 r. nikomu nie pozwolono go odwiedzić; mając na uwadze, że nadal trwają represje wobec kościoła, pomimo że pełnił on rolę mediatora w dialogu narodowym w 2018 r. – wydalono z kraju zakonnice i aresztowano księży oraz pracowników kościelnych; mając na uwadze, że w kwietniu Watykan zamknął swoją ambasadę w Nikaragui po tym, jak reżim kraju zaproponował zawieszenie stosunków dyplomatycznych;
- E. mając na uwadze, że według informacji z 30 kwietnia 2023 r. oprócz Rolando Álvareza co najmniej 46 więźniów politycznych nadal jest więzionych w niedopuszczalnych warunkach po procesach za zamkniętymi drzwiami, niespełniających podstawowych gwarancji rzetelnego procesu sądowego, a niektórzy z więźniów są przetrzymywani od 2018 r.; mając na uwadze, że ten system represji państwowych wprowadzono za wyraźnym przyzwoleniem wymiaru sprawiedliwości;
- F. mając na uwadze, że 15 lutego 2023 r. 94 kolejnych opozycjonistów pozbawiono obywatelstwa i skonfiskowano ich mienie, po oskarżeniu ich o spisek w celu naruszenia integralności państwowej i rozpowszechnianie fałszywych informacji; mając na uwadze, że około jedna trzecia z nich wciąż przebywa w Nikaragui;
- G. mając na uwadze, że niektóre państwa zaoferowały naturalizację, obywatelstwo lub tymczasową ochronę obywatelom Nikaragui, których reżim Daniela Ortegi i Rosario Murillo uczynił bezpaństwowcami; mając na uwadze, że Hiszpania zaoferowała obywatelstwo 222 wygnańcom;
- H. mając na uwadze, że według doniesień w maju 2023 r. w całym kraju 63 osoby zostały arbitralnie zatrzymane i oskarżone o „spisek w celu naruszenia integralności państwowej” i „rozpowszechnianie fałszywych informacji”, którymi to zarzutami reżim posługuje się, aby uciszyć krytyków;
- I. mając na uwadze, że 9 i 11 maja 2023 r. Sąd Najwyższy Nikaragui orzekł, że 26 prawników i notariuszy krytykujących reżim – wśród których są czołowi obrońcy praw człowieka w tym kraju – nie może już wykonywać zawodu w Nikaragui;
- J. mając na uwadze, że od kwietnia 2018 r. rząd Nikaragui zlikwidował ponad 3 300 organizacji nienastawionych na zysk i fundacji, w tym organizacji kobiecych i powiązanych z Kościołem katolickim, przez co rzesze ludzi zostały pozbawione ich usług lub pomocy; mając na uwadze, że aby zdławić sprzeciw studentów, unieważniono status prawny kilku uniwersytetów; mając na uwadze, że do zamknięcia zmuszono również ośrodki medialne;
- K. mając na uwadze, że 9 czerwca 2023 r. rząd Nikaragui skonfiskował mienie należące do 222 więźniów politycznych, których w lutym zmuszono do opuszczenia kraju, po tym jak zostali skazani za „popełnienie czynów przeciwko suwerenności, niezależności i samostanowieniu narodu”;
- L. mając na uwadze, że według Wysokiego Komisarza ONZ ds. Uchodźców arbitralne odbieranie obywatelstwa obrońcom praw człowieka i dysydemtom narusza prawo międzynarodowe, w szczególności art. 15 Powszechnej deklaracji praw człowieka, a także Konwencję dotyczącą statusu bezpaństwowców z 1954 r. oraz Konwencję o ograniczaniu bezpaństwowości z 1961 r.; mając na uwadze, że Nikaragua jest stroną wszystkich wyżej wymienionych aktów;

- M. mając na uwadze, że GHREN opublikowała swoje pierwsze sprawozdanie na temat sytuacji w Nikaragui, w którym opisała, jak funkcjonariusze policji i krajowego systemu penitencjarnego oraz członkowie proreżimowych ugrupowań zbrojnych dopuszczali się egzekucji pozasądowych, arbitralnych zatrzymań oraz tortur fizycznych i psychicznych – w tym m.in. przemocy seksualnej i przemocy ze względu na płeć – podczas zatrzymań, przesłuchań i przetrzymywania przeciwników politycznych;
- N. mając na uwadze, że 28 września 2022 r. reżim nikaraguański podjął nieuzasadnioną decyzję o wydaleniu szefa delegatury UE w Nikaragui i zerwaniu więzi dyplomatycznych z Królestwem Niderlandów; mając na uwadze, że UE zareagowała na tę decyzję, oświadczając, że szef misji Republiki Nikaragui przy UE stał się persona non grata;
- O. mając na uwadze, że w 2022 r. w wyniku kryzysu politycznego, społecznego i gospodarczego oraz kryzysu praw człowieka zwiększyła się liczba Nikaraguańczyków migrujących do innych krajów; mając na uwadze, że od 2018 r. ponad 192 tys. Nikaraguańczyków szukało schronienia w Kostaryce jako osoby ubiegające się o azyl lub uchodźcy; mając na uwadze, że tendencja ta może osłabić system azylowy Kostaryki i doprowadzić do nadmiernego obciążenia sieci wsparcia w tym kraju;
- P. mając na uwadze, że od rozpoczęcia nielegalnej, niesprowokowanej i nieuzasadnionej rosyjskiej wojny napastniczej przeciwko Ukrainie reżim Ortegi i Murillo systematycznie wspiera reżim rosyjski w kwestii rezolucji ONZ; mając na uwadze, że Rosja udzielała Nikaragui wsparcia w postaci sprzętu wojskowego i nadal utrzymuje rosyjską obecność wojskową w tym kraju; mając na uwadze, że szereg protokołów podpisanych przez Rosję i Nikaraguę potwierdza wyraźne dowody na istnienie silnych stosunków i wzajemnego wsparcia między reżimem Ortegi-Murillo a reżimem Putina;
1. zdecydowanie potępia powszechne, systematyczne i umyślne naruszenia praw człowieka popełniane przez reżim Nikaragui wobec ludności tego kraju z czysto politycznych względów; podkreśla, że według GHREN naruszenia te stanowią zbrodnie przeciwko ludzkości; potępia praktyki stosowane przez reżim w celu uciszenia ludności; potwierdza swoją solidarność z ludnością Nikaragui oraz stałe i niezachwiane poparcie dla niej;
 2. przyjmuje do wiadomości uwolnienie 222 więźniów politycznych, ale potępia decyzję reżimu Nikaragui o ich deportacji, pozbawieniu obywatelstwa oraz praw obywatelskich i politycznych, zamrożeniu ich aktywów i konfiskacie mienia; przypomina władzom Nikaragui, że prawo międzynarodowe zakazuje arbitralnego pozbawiania obywatelstwa, i wzywa władze nikaraguańskie, aby natychmiast wycofały te środki i zaprzęstały politycznie motywowanych prześladowań i represji wobec dysydentów i obrońców praw człowieka;
 3. wyraża zaniepokojenie śmiercią cywilną osób pozbawionych obywatelstwa, które pozostały w Nikaragui; wzywa rząd Nikaragui, aby zagwarantował ochronę życia i integralności obrońców praw człowieka, którzy pozostają w Nikaragui, w tym Vilmy Nuñez de Escorcii;
 4. wyraża zaniepokojenie sytuacją w Nikaragui krewnych deportowanych osób oraz sytuacją osób, które pozostają w kraju i są prześladowane, a także ich rodzin; podkreśla, że należy ułatwić procesy łączenia rodzin; podkreśla ponadto, że ważne jest, by monitorować dobrostan 222 Nikaraguańczyków, których pierwotnie deportowano do USA, oraz osób pozbawionych obywatelstwa;
 5. apeluje o dowody potwierdzające, że biskup Rolando Álvarez pozostaje przy życiu; ponawia apel o jego natychmiastowe i bezwarunkowe uwolnienie oraz uwolnienie wszystkich arbitralnie zatrzymanych więźniów politycznych, działaczy opozycji, obrońców praw człowieka i środowiska, członków Kościoła katolickiego i dziennikarzy, a także o unieważnienie prowadzonych przeciwko nim postępowań sądowych i wydanych wobec nich wyroków oraz o bezpieczny powrót wszystkich uchodźców i osób wydalonych z kraju;
 6. potępia nieustanne nadużycia psychiczne i fizyczne ze strony policji i władz więziennych wobec wszystkich zatrzymanych, a w szczególności wymierzone w kobiety i członków społeczności LGBTI, a ponadto potępia przetrzymywanie niektórych z tych osób bez prawa kontaktu oraz bez dostępu do prawników, rodzin czy opieki medycznej; domaga się, aby rodziny były informowane o stanie zdrowia bliskich, którzy zostali pozbawieni wolności; przypomina reżimowi nikaraguańskiemu, że jest odpowiedzialny za zapewnienie warunków przetrzymywania zgodnych z międzynarodowymi zobowiązaniami w zakresie praw człowieka i ze standardami takimi jak Wzorcowe reguły minimalne NZ dotyczące postępowania z więźniami (reguły Nelsona Mandeli);
 7. jest zaniepokojony z powodu manipulowania prawem karnym i wykorzystywania wymiaru sprawiedliwości jako narzędzia kryminalizacji korzystania z praw obywatelskich i politycznych oraz wolności religii i przekonań; wzywa do uchylenia restrykcyjnych przepisów uchwalonych od 2018 r., które nadmiernie ingerują w przestrzeń obywatelską i demokratyczną; wzywa władze Nikaragui, by stały na straży praw człowieka i ich przestrzegały oraz by umożliwiły obywatelom Nikaragui korzystanie z przysługujących im praw obywatelskich i politycznych; wzywa władze Nikaragui, by umożliwiły organizacjom międzynarodowym i organizacjom społeczeństwa obywatelskiego nieograniczony wjazd do kraju;

8. wzywa reżim Nikaragui do zaprzestania arbitralnego zamykania organizacji pozarządowych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego oraz do przywrócenia legitymacji prawnej wszystkim organizacjom, partiom politycznym, organizacjom religijnym, stowarzyszeniom i placówkom medialnym, uniwersytetom i organizacjom praw człowieka, które zostały arbitralnie zamknięte, jak również do zwrotu całego ich majątku, aktywów, dokumentów i wyposażenia, które zostały bezpodstawnie zajęte, oraz do przywrócenia im legalnego statusu prawnego;

9. wzywa UE i jej państwa członkowskie do powiązania przydzielanych funduszy europejskich z konkretnymi gwarancjami poszanowania praw człowieka, w tym gdy środki te są przydzielane za pośrednictwem instytucji wielostronnych i finansowych, np. Środkowoamerykańskiego Banku Integracji Gospodarczej, oraz do ścisłego monitorowania tych środków, aby mieć pewność, że fundusze te nie przyczyniają się do wzmocnienia reżimu w Nikaragui;

10. podkreśla i pochwała kluczową rolę społeczeństwa obywatelskiego, obrońców praw człowieka i środowiska, Kościoła katolickiego oraz dziennikarzy w Nikaragui; zwraca się do Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych i Komisji, aby nasiliły regularny dialog z nimi, wzmocniły mechanizmy wspierające ich kluczową pracę oraz uważnie monitorowały sytuację na miejscu, w tym poprzez śledzenie procesów sądowych i odwiedzanie przywódców opozycji i krytyków rządu w więzieniach lub w areszcie domowym; wzywa UE i jej państwa członkowskie do wykorzystania wszystkich dostępnych narzędzi, w tym wiz, aby ułatwić mobilność obrońców praw człowieka i innych zagrożonych osób i zapewnić ciągłość ich pracy;

11. wzywa Komisję, Europejską Służbę Działań Zewnętrznych i państwa członkowskie, aby zwiększyły wsparcie dla członków nikaraguańskiej opozycji przebywających obecnie na uchodźstwie, a także aby utrzymywały bliską współpracę z krajami, które przyjmują znaczną liczbę migrantów uciekających przed reżimem nikaraguańskim, w szczególności Kostaryką, i wspierały te kraje; zwraca się do Komisji i państw członkowskich, by za pośrednictwem agencji współpracy na rzecz rozwoju tworzyły i ułatwiały specjalne programy wspierające rozwój edukacyjny młodzieży, studentek i studentów w Nikaragui, których pozbawiono prawa do nauki;

12. wzywa UE, by popierała wszelkie inicjatywy na rzecz konstruktywnego dialogu narodowego i aktywnie się w nie angażowała oraz nadal domagała się określenia warunków sine qua non dialogu, w tym uwolnienia arbitralnie przetrzymywanych więźniów politycznych, przywrócenia praworządności i swobód, zaprzestania represji i zastraszania, przywrócenia statusu prawnego partii i organizacji politycznych, których działalność arbitralnie zakazano, umożliwienia powrotu wszystkich wygnańców bez wyjątku i z pełnymi gwarancjami, powrotu do kraju międzynarodowych organów zajmujących się prawami człowieka oraz przeprowadzenia wolnych, uczciwych i przejrzystych wyborów;

13. wzywa reżim Nikaragui, aby wykonał zalecenia wydane w sprawozdaniu GHREN, a także zalecenia wydane przez Wysokiego Komisarza ONZ ds. Praw Człowieka; wzywa instytucje nikaraguańskie, aby położyły kres bezkarności za poważne pogwałcenia i naruszenia praw człowieka oraz zapewniły ofiarom dostęp do wymiaru sprawiedliwości i pełne zadośćuczynienie; z zadowoleniem przyjmuje odnowienie mandatu GHREN i zwraca się do UE i jej państw członkowskich o dalsze wspieranie istotnych prac tej grupy;

14. zwraca uwagę na ciągłą instrumentalizację systemu sądowego i współdziałanie sędziów w tym procederze; ponawia apel o szybkie umieszczenie sędziów i prokuratorów na liście osób objętych sankcjami UE oraz o wpisanie Daniela Ortegi i osób z jego najbliższego otoczenia na listę osób i podmiotów objętych sankcjami;

15. podkreśla, że zbliżający się szczyt z udziałem UE i Wspólnoty Państw Ameryki Łacińskiej i Karaibów (CELAC) stanowi okazję do utrzymania w mocy zasad państwa prawa, demokracji i praw człowieka, i postuluje, aby wszyscy uczestnicy trzymali się tych zasad; wskazuje, że nie będzie to możliwe bez prawdziwie przejrzystego, wszechstronnego i znaczącego udziału społeczeństwa obywatelskiego; postuluje, aby na szczycie UE-CELAC wydano oświadczenie zawierające żądanie należytego poszanowania praw człowieka w obu regionach, w szczególności w Nikaragui; przypomina, że w świetle umowy o stowarzyszeniu między UE a Ameryką Środkową Nikaragua musi przestrzegać tych zasad i je umacniać; w obecnych okolicznościach ponawia apel o uruchomienie klauzuli demokratycznej zawartej w umowie o stowarzyszeniu;

16. wzywa państwa członkowskie, by wykorzystały zebrane przez GHREN dowody dotyczące zbrodni przeciwko ludzkości popełnionych przez władze Nikaragui oraz wsparły walkę z bezkarnością w Nikaragui, w tym przez wszczęcie formalnych dochodzeń i podjęcie kroków prawnych przeciwko osobom odpowiedzialnym za zbrodnie w drodze wykonywania jurysdykcji uniwersalnej; zachęca państwa członkowskie, aby postawiły Nikaraguę przed Międzynarodowym Trybunałem Sprawiedliwości za pogwałcenie Konwencji ONZ w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innych form okrutnego, nieludzkiego lub poniżającego traktowania albo karaniania, której Nikaragua jest stroną;

17. potępia reżim Nikaragui za bezwarunkowe poparcie rosyjskiej wojny napastniczej przeciwko Ukrainie i wyraża zaniepokojenie rosyjską pomocą wojskową mającą na celu dalsze represje wobec ludności Nikaragui; ubolewa z powodu coraz większej izolacji Nikaragui od społeczności międzynarodowej; potępia agresywną retorykę władz nikaraguańskich; ponownie zauważa, że zasada uniwersalności praw człowieka jest filarem prawa międzynarodowego;
 18. ponawia apel o natychmiastową ekstradycję Alessia Casimirriego do Włoch;
 19. zwraca się do Konferencji Przewodniczących o zezwolenie na wysłanie misji informacyjnej w celu monitorowania sytuacji w Nikaragui;
 20. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, rządów i parlamentom państw członkowskich, sekretarzowi generalnemu Organizacji Państw Amerykańskich, Europejsko-Latynoamerykańskiemu Zgromadzeniu Parlamentarnemu, Parlamentowi Środkowoamerykańskiemu, tymczasowej prezydencji Wspólnoty Państw Ameryki Łacińskiej i Karaibów, Watykanowi, a także rządowi i parlamentowi Republiki Nikaragui.
-